

VICTOR SPINEI, *Marile migrații din estul și sud-estul Europei în secolele IX-XIII*, Iași, Institutul European, 1999, 516 pag.

Migrațiile reprezintă fenomene de mare amploare în istoria umanității, ce au implicat mișcări extraordinare de populații și au determinat numeroase transformări la nivel antropologic, lingvistic și cultural. Cercetarea acestor fenomene angajează pe specialiști într-un efort deosebit de complex, datorită diversității materialului informativ, precum și a studiilor scrise pe o astfel de temă. Din această cauză, nu putem decât să salutăm apariția unui nou volum despre migrațiile târzii, aparținând reputatului istoric Victor Spinei. Cercetătorul ieșean nu se află la prima încercare de acest gen. În 1995, a apărut, în urma unor tentative mai vechi, cursul multiplicat la Editura Universității „Al.I. Cuza”, din Iași, purtând titlul: *Marile migrații din spațiul nord-pontic în secolele IX-XIII*. Ulterior, a văzut lumina tiparului, tot la Iași, volumul *Ultimele valuri migratoare de la nordul Mării Negre și al Dunării de Jos*. Revalorificarea dintr-o nouă perspectivă a izvoarelor destul de dense privind migrațiile târzii l-a determinat pe cercetătorul ieșean să reia această temă, aducând îmbunătățiri considerabile lucrărilor anterioare. Noua formă conține adăugiri foarte importante în toate părțile componente ale volumului: text, note, repere bibliografice, ilustrații, indice.

Lucrarea are în atenție migrațiile târzii ce au afectate răsăritul și centrul Europei în perioada secolelor IX-XIII, fenomen ce a inclus următoarele populații: ungurii, pecenegii, uzii, cumanii și mongolii. Autorul a realizat o analiză a fiecărei populații, în baza unei scheme ce cuprinde: numele și structura etnică; modul de trai și viața economică; organizarea social-politică, credințele și practicile religioase; evoluția politică. Lucrarea surprinde nivelul de civilizație al fiecărei populații, transformările pe care le-au suferit acestea în timp, precum și impactul pe care l-a avut venirea lor în spațiul european. Pentru populații precum pecenegii, uzii sau cumanii ne sunt oferite date noi, în condițiile în care în istoriografia românească nu întâlnim cercetători prea interesați de astfel de chestiuni. Astfel, ca un element de noutate față de alte lucrări, autorul a identificat în izvoare aproape toate denumirile sub care apar aceste populații, indiferent de originea izvoarelor (rusești, germane, arabe, chineze). Nu sunt neglijate raporturile dintre aceste neamuri nomade și populația românească din zona de la est și sud de Carpați, precum și urmele pe care migratorii le-au lăsat aici, în antroponime, toponime sau hidronime. Deși lucrarea este de istorie universală, se face legătura cu spațiul românesc, mai ales în condițiile în care perioada secolelor IX-XIII reprezintă o parte destul de nebuloasă a istoriei noastre.

Fiecare capitol este însoțit de repere bibliografice selective, volumul conținând și bibliografia generală și o bogată ilustrație, ce ne ajută să ne facem o imagine asupra specificului acestor populații, mai ales în ceea ce privește civilizația materială. În final, întâlnim lista abrevierilor, un rezumat în limba franceză, precum și un indice de nume și de materii foarte bine realizat.

Lucrarea se prezintă la un înalt nivel științific, autorul folosind în interpretările sale toată gama existentă de surse istorice. Pentru numeroase izvoare narrative, au fost consultate ediții rare, fiind introduse și valorificate noi informații. Toate acestea confirmă faptul că Victor Spinei, reprezintă o autoritate în problema migrațiilor târzii, iar noua sa carte se impune ca una de referință.

Laurențiu Rădvan